

Kur'an'ın, "kitab-ı kâinatın âyâtının müfessiri" olmasını izah eder misiniz?

Tefsir; gizli bir manayı aşikâr etmek ve açıklamak demektir. Bu işi yapana "müfessir" denilir.

Üstadımız, Kur'an'ın şu kitab-ı kâinatın bir müfessiri olması meselesini şöyle izah ediyor:

"...Kur'an-ı Hakîm şu kâinattan bahsediyor ki, zat ve sıfat ve esma-i İlahiyeyi bildirsin. Yani bu kitab-ı kâinatın maânîsini anlattırıp, ta Hâlik'ini tanıttırısın. Demek, mevcudata kendileri için değil, belki mûcidleri için bakıyor."⁽¹⁾

"...Kur'an-ı Kerim'in kâinattan yaptığı bahis tebeîdir, kasdî değildir. Yani ligayrihidir, lizatihi değildir. Yani **Kur'an-ı Kerim, Cenab-ı Hak**'ın vücud, vahdet ve azametini istidlâl suretiyle kâinattan bahsetmiştir. Yoksa kâinatın bizzat keyfiyetini izah etmek için değildir. Çünkü **Kur'an-ı Kerim**; coğrafya, kozmoğrafya gibi kasten kâinatın keyfiyetinden mana-yı ismiyle bahseden bir fen, bir kitap değildir. Ancak, kâinat sahifesinde yazılan sanat-ı İlahiyenin nakışları ve yaratılan kudretin mucizeleri ve kozmoğrafyacılara hayrette bırakan nizam ve intizamla, mana-yı harfiyle **Sâni** ve nizam-ı hakikiye istidlâl keyfiyetini öğretmek için nazil olan bir kitaptır..."⁽²⁾

Demek, Kur'an'ın şu kitab-ı kebirin müfessiri olması şu manalara gelmektedir:

- **Kur'an**, şu âlemde tecelli eden ilahî isimlerden ve sıfatlardan bahseder ve her mahlukun esmâ-i hüsnâya ve sıfat-ı ulyaya nasıl ayinedarlık yaptığını beyan eder.
- **Kur'an**, mahlukların Allah'ın varlığına ve birliğine olan şهادetlerini izah eder.
- **Kur'an**, mahlukların yaptıkları ibadet ve tesbihi izhar eder.
- **Kur'an**, şu âlemdeki mahlukların manasını bizlere öğretir.

-
- **Kur'an**, mahlukların lisanihâl ile söylediklerini bizlere lisanıkal ile ders verir.
 - **Kur'an**, mahlukların diğler iman hakikatlerine nasıl şehadet ettiklerini beyan eder...

İşte Kur'an, bu ve benzeri cihetlerle kâinatın ve içindeki mahlukatın manasını bizlere ders vermekle kâinatın bir müfessiri olmaktadır.

Dipnotlar:

- (1) bk. [Sözler, On Dokuzuncu Söz.](#)
- (2) bk. [İşaratü'l-İ'caz, Bakara Sûresi, 23-24. Âyet Tefsiri.](#)